

עם הקובץ

הסיכום של המעמד הרוחני של השנה החולפת בישראל איננו מעודד ביותר. הציבור שומר התורה, באי בתי הכנסת ובתי המדרש בארץ, תוהה למראה ההסתערות האנטי-דתית, נגד כל מה שנודף ממנו ריח יהדות. לא זו בלבד, שנסיונות החקיקה בשטח דתי נכשלו, אלא שניכרת נסיגה כללית גם ממה שנקרא וידוע בשם "סטטוס קוו" בענייני הדת. הנסיון לתקן את החוק "מי הוא יהודי" הוקפא, ההצעה לצמצם את הפצת בשר החזיר, למרות היות לה תומכים גם מבחינת ההשקפה הלאומית, הורדה מעל סדר היום. ובחומת השבת, גם באותה מידה מינימלית בה היא קיימת, הולכות ונפרצות פרצות, עד שכמעט ולא נשאר זכר לשבת ברשות הרבים. במגמה "להכעיס", מעודדים פתיחת בתי קולנוע ומופעי בידור בשבתות; באורח הפגנתיות אלימה, עורכים מסעי התגרות בשכונות דתיות בשבת ומועד; מכריזים על פתיחת בתי עסק בשבת, וקיימת הרגשה, שכל כוחות ההרס חברו יחדו, למחוק את צביון היהדות ממדינת ישראל.

וזה בזמן שקיימת הוכחה מספקת, שההפקרות, המתירנות, וההתפרקות מערכי התורה והמצוה, מביאים עמם גם התפרקות מערכים אנושיים אלמנטריים. הן עדים אנו לתופעות איומות של שוד ורצח, מעשי אונס והתעללויות בקשישים וחסרי מגן, תופעות שהיו זרות ברחוב היהודי, בקהילות ישראל בתפוצות הגולה. ודומה, הרי, שזה מאלץ להודות שרק בשיבה למקורות היהדות, תימצא התרופה לנגעי הדור, אולם עוצמים את העינים ואוטמים את האזנים, ומונעים מההגיון הבריא לפעול פעולתו...

* * *

ובעוד אנו מצרים על המצב שהוא בעיקרו תוצאה מהחינוך החילוני, שלפיו נמנעת מהנוער בארץ גישה למקורות היהדות, נרעשים אנו על התכנית החדשה, שפורסמה ע"י משרד החינוך, הקרויה בשם "החינוך לדמוקרטיה". התכנית, שבאה כאילו במגמה להגן מפני סכנת ה"גזענות" שמשכנת, כביכול, את הנוער בארץ, כוללת בתוכה פעולות מכוונות לפגישות, בעלות רקע חברותי, של בני נוער יהודי עם נערים ונערות של האוכלוסיה הערבית בארץ. ההסבר הוא שע"י שיכירו אלה את אלה, יבינו יותר האחד את השני, ועל ידי זה ידבירו כאילו את גלי השנאה וההסתה של הרחוב הערבי. תרופת אליל אשר סכנתה מרובה מהצלחתה.

במקום לדאוג איך להקנות לנוער היהודי יותר אהבה וחיבה לערכי היהדות, במקום לדאוג איך לקרב יותר את הנוער היהודי שמתחנך בדרכים שונות זה לזה, לערוך מפגשים בין הנוער היהודי עצמו, שיכירו זה את זה, שילמדו לאהוב זה את זה, להיות מאוחדים נגד האומות המקיפות אותנו ומאיימות להכחידנו. הפעולה הזאת הנעשית, במקרה של הצלחה, תרחיק עוד יותר את חלקי הנוער היהודי זה מזה, ותטשטש את האופי המיוחד של ילד יהודי היונק ממסורת ישראל, מההיסטוריה היהודית, ותעודד טמיעה ונישואי תערובת. אנו בטוחים, אמנם, שהתכנית תיכשל, לא מצידנו, כי אם מצד המסיתים שבקרב האוכלוסייה הערבית, אך הנסיון יעלה לנו ביוקר, ואנו מזהירים מפניו, שכן גם הכשלון של התכנית הוא הרה אסון, וד"ל.

* * *

בית ישראל, התיחד בחודש זה עם זכרו של מרן הרב אברהם הכהן קוק זצ"ל, שהיה הרב הראשי הראשון של כנסת ישראל, עם הקמת הרבנות הראשית בארץ ישראל, למלאת חמישים שנה להסתלקותו. יחד אתו נעלה את זכרו של הגאון הרב י. ריינס זצ"ל, שייסד את הסתדרות "המזרחי", ועל ידי זה תקע יתד נאמן ליהדות הדתית בבנינה של ארץ ישראל המתחדשת.

שני המאורות הגדולים האלה, היה בהם קו מאחד, והיא — האהבה והמסירות לעם ישראל, לארץ ישראל ולתורת ישראל, הרב ריינס זצ"ל בעוררו את העם, אשר ישב שקט על שמריו בגולה, בחיותו את חייו הרוחניים באופן די משביע רצון, לשים פנים לציון, לקחת חבל בהתעוררות אשר אחזה בחלק מהעם להחיות את הארץ, מתוך מגמה לאומית חילונית, כדי לתת לזה צביון דתי כראוי לו.

ומרן הרב זצ"ל, אשר נענה לקהילה הקטנה בעיר הקודש יפו, לעלות ולהדריך את היישוב המתחדש בארץ, באורחא דמהימנותא, בהתלהבות מסר עצמו לתפקידו; הוא עמל בכל כוחו, לתת לאלה אשר עלו ארצה להחיותה משוממותה, את ההרגשה, כי לא רק הרעיון הלאומי הביאם עד הלום, אלא האמונה והתקווה, אשר הפיחו בעם ישראל נביאיו וגדוליו מדי דור ודור, כי יגיע היום ושוב ישוב העם לארצו, למולדתו, ובה יחיה חיי תורה מלאים, ויחזיר עטרת השכינה ליושנה.

שני גדולים אלה, עם כל מסירותם, ועם כל ראייתם מרחוק, נחלו הרבה אכזבות בחייהם. הרבה לא הבינו אותם, והיו גם שתלו בהם בוקי סריקי. אך על שניהם ניתן להמליץ את האמור "הזורעים בדמעה ברינה יקצורו". הציבור הנאמן לתורה ולציון גם יחד, מעלה את זכרם בהערצה ובכבוד, כי יודע הוא שאם אמנם עוד רבים הצללים, הרי אותם אורות שזרעו מניבים ועוד ימשיכו להניב פרי תנובות. תגדל תורה ותאדר בארץ ישראל. ואם אמנם מלאים אנו כאב למתרחש, ונתנו לזה ביטוי בדברינו לעיל, חזקה

תקותנו כי רוח ישראל, רוח תורה ורוח קדושה, הנובע ממעינות קודש של עם סגולה, זרע אברהם יצחק ויעקב עוד יתעורר בחוזק, וגם בניס רחוקים קרב יתקרבו, בהאיר אור חדש על ציון ומקראיה, אכיה"ר.

* *
*

בשלהי השנה, עם כתיבת הטורים, הלך לבית עולמו, גדול התורה והיראה הגאון הצדיק ר' יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל הידוע בשם "הסטייפלר", והוא מחבר סדרת הספרים "קהלות יעקב", ועוד. היה גיסו של מרן החזו"א זצ"ל, ובמידה רבה היה יורשו הרוחני. מאז היותו ועד הסתלקותו בגנזי מרומים לא אז מאהלה של תורה ומד' אמות של הלכה. ספריו הפכו לספרי יסוד בעולם הישיבות יחד עם ספרי גדולי האחרונים, ומצטיינים בבקאות נפלאה וסברא נכונה.

מכות התורה זכה להשראה של שפע עליון, ורבים זכו להתברך מפיו ולהושע ממצוקתם בקבלת עצה ותושיה, רבבות הלכו אחרי מטתו וכל בית ישראל הספידוהו מתוך כבוד וצער על האבידה הגדולה. ימליץ טוב בשמי מרומים על ציבור לומדי התורה וכל בית ישראל הזקוק לישועה ורחמים. ת.נ.צ.ב.ה.

ש.י.

שלהי תשמ"ה — ראשית תשמ"ו

עם התחדשות השנה מבקש המרכז העולמי של המזרחי-הפועל המזרחי להעביר לכל חבריו וידידיו הרבנים שליט"א בארץ ובתפוצות ברכה נאמנה לכתיבה וחתימה טובה בתוך כלל ישראל. יהי רצון ותהא שנת תשמ"ו הבאה עלינו לטובה שנת עשייה רבתה להרמת קרן הרבנות, לעשייה דתית לאומית ענפה לחיזוק היהדות ולאהבת ישראל וארץ ישראל.

ואמנם כן, זוהי הזדמנות טובה להגיד כמה הערות אקטואליות:
ראש לכל: אנו שמחים שעלה, ב"ה, בידינו להמשיך בהופעתו הסדירה של "ברקאי" כבטאון רבני-תורני מרכזי. בעריכתו המשוכללת והאחראית של מרן הרב ישראל שליט"א ממשיך ברקאי לעורר תשומת לבו של עולם הרבנות, הישיבות ובני התורה בארץ ובתפוצות. הוא מהווה אכסניה מרכזית לכל ההוגים בהלכה ובמחשבה, למרנן ורבנן ולבני הישיבות, הוא מאיר באור תורה אף את בעיות הזמן. סביב ה"ברקאי" מתרכז ציבור גדול ורב חשיבות. מסתבר כי ברובו המכריע עולם הרבנות ובני הישיבות ממשיך להיות נאמן ושלם עם ההשקפות הדתיות הלאומיות כפי שנתגבשו בדורות האחרונים בבית מדרשם הרעיוני של המזרחי והפועל המזרחי. וודאי, ישנן גישות שונות והדגשים שונים, בעיות הזמן מולידות חילוקי דיעות. אלא, אפשר לומר בביטחה כי העולם הרבני בחלקו הגדול מעונין הוא להתגבר על המפריד והמבדיל ומשוכנע הוא כי באחדותה של היהדות הדתית-לאומית טמון המפתח להצלחה. וכן משוכנע העולם הרבני-התורני הרציני כי יש הכרח שהרבנים ובני התורה יהיו מעורבים הרבה יותר מכפי שהיו באחרונה בפעילות חיובית, במעורבות יתירה. לא עת להצטנע ולעמוד מן הצד. צריך שהרבנים ידריכו וישפיעו, צריך שיפעילו את מלוא סמכותם המדריכה על הדור הצעיר ועל ה"בעלי בתים" העוסקים בצרכי ציבור ובתחום הפוליטי; צריך להתלכד סביב הרבנות הראשית לישראל וסביב מוסדות הרבנות שבכל ארץ ובכל אתר. ועל הכל: צריך בכחות משותפים להדוף את ההתקפות החילוניות המתחדשות בימינו חדים לבקרים.

ואמנם כן — תנועת הציונית הדתית ברחבי העולם מצפה בכליון עיניים לפעולה כזו. היא צריכה לכך לשם התחדשותה שלה עצמה. רק בעזרתם של מרנן שליט"א אפשר יהא לתת תוקף מחודש לעקרון של הארגון העצמי והעצמאי של היהודים הדתיים בתוך מסגרות ציבוריות עצמאיות הנותנות עדיפות עליונה לעניינה החיוניים של היהדות הדתית הלאומית. רבני ישראל צריכים להרים את קולם הברור ולקרוא לכל היהודים הדתיים להתרכז סביב הדגל הדתי לאומי. ואכן, במסגרת זו יש לברקאי שלנו תפקיד חשוב ואנו מקווים כי בידי האמונות של מרן הרב העורך שליט"א יוסיף ברקאי להאיר באור נגוהות של גישה תורנית אמיתית את עולמנו.

משה קרונה

יושב ראש המרכז העולמי
של המזרחי-הפועל המזרחי

ערב ראש השנה תשמ"ו